

UDSÆTNINGVEJLEDNING FOR FASANER OG AGERHØNS

I forbindelse med debatten omkring udsætning af fasaner og agerhøns, vil Klaksholm Fasaneri gerne tilbyde en vejledning i udsætning til den jæger, der skal passe dem i fritiden.

Udsætningsmetoderne er mangfoldige, og der har gennem tiderne været afprøvet og anvendt utallige metoder med svingende held. Fuglene udsættes fra seks ugers indtil ti ugers alderen.

Med hensyn til pasningen af fugle, samt fodring i terrænet, og sidst men ikke mindst til bekæmpelse af rovvildt, er det en god ting, at få en aftale med en lokal pensionist eller en ungjæger, mod at vedkommende får lov at deltage i efterårsjagterne.

Det kan være en god ting at komme og bese de forhold, som fuglene opdrættes under. Aftal i forvejen tidspunktet, da vi som regel er meget optaget i sæsonen. Da det er vigtigt med en forsvarlig behandling af det indkøbte vildt, er det nødvendigt med en indsats inden udsætningssæsonen starter.

Det er vores håb, at vi med denne vejledning kan yde et bidrag til udsætningen. Er der ting du er i tvivl om, så ring til Klaksholm Fasaneri eller send en email og spørg, og vi vil efter bedste evne forsøge at hjælpe.

BIOTOBEN

Biotopen på en udsætningsplads er vigtig. Pladsen må gerne ligge i yderkanten af en skov eller en remise, så der er mulighed for, at få lavet en fodermark i forbindelse hermed. Der skal være bunddækning og åbne pletter, hvor kyllingerne kan finde sol, og der skal gerne være 4-5 meter høje grantræer, hvor fuglene kan finde nattesæde.

Er der ren skovbund, er det nødvendigt at tilføre alm. støbesand i rigelige mængder (til kråseflint). Adgang til naturlig vand er en god ting, men ellers hvor erfaringen viser, at der er et naturligt tillæg af fasaner, er det et godt sted at lave udsætningspladsen. Er du i tvivl på et nyt jagtterræn, så vent hellere et år, for at lære terrænet at kende, inden der investeres i udsætningspladser.

UDSÆTNINGSPLADSEN

En god udsætningsplads består af et yderhegn på 160- 180 cm i højden og, som består af 2" hønsetråd eller plastiknet. Der nedgraves stolper for hver 8-10 m. Der påsømmes en glat hegnstråd foroven, hvorpå yderhegnet hæftes med minkklammer.

Størrelsen skal være: min. 2500 m² (gerne større). Til sikring mod det firbenede rovvildt, er den bedste løsning et elhegn med tre tråde, der er henholdsvis 10 cm - 25 cm og 50 cm over jorden, Der skal laves 4-5 sluser, som skal lede de kyllinger ind, som flyver over hegnet.

Indvendig skal der laves en voliere, som overdækkes med net, min. 4x8 m (gerne større).

Selvom kyllingerne ikke skal gå så lang tid i volieren, skal denne alligevel have en vis størrelse. Cirka en kvadratmeter pr. fugl er passende. Volieren kan med fordel bestå af løse rammer, fornedet beklædt med brædder og foroven med trådvæv med en maske størrelse på 2 tommer. Som overdækning kan anvendes nylonnet med samme maskestørrelse. Fordelene ved løse rammer er dels, at det er let at flytte volieren, dels at man ved udslusning af kyllingerne let kan lave en åbning mellem to rammer, som fuglene kan gå ud ad. Man kan overdække en tredjedel af volieren med plastic, så fuglene kan søge ly her i kraftigt regnvejr.

Husk at opstille nogle fældede grantræer i volieren, så kyllingerne kan vænne sig til at sidde i træer om natten, inden de sluses ud i terrænet.

UDSLUSNING

Efter nogle dage, når fasankyllingerne er faldet til ro efter flytningen, sluses ca. halvdelen af dem ud, og efter yderligere nogle dage resten af dem. Det vil dog være en god ide at beholde fem-ti fugle tilbage i volieren, da de med deres pippen vil holde sammen på de øvrige kyllinger. Der fodres og vandes i sikkerhedszonen, området mellem volieren og den stribe på to meter, der er ryddet om hele udsætningspladsen. Cirka fire uger efter udsætningen i volieren slippes de sidste kyllinger ud. Ved mindste tegn på fjerpilning kan det blive nødvendigt at slippe kyllingerne hurtigere ud af volieren.

FODRING

Der skal laves min. 3 stk. foderskærme indvendig på udsætningspladsen, og ellers i forholdet: 1 foderskærm pr. 50 kyllinger. Udvendig skal der laves foderskærme i et rimeligt forhold. Hvis der ikke findes naturlig vand, skal der ved hver foderskærm altid være frisk vand.

Fuglene skal indtil 11 -12 ugers alderen fodres med voksefoder, derefter kan man begynde at blande hel hvede i foderet, og fra 15 ugers alderen kan der fodres med hel hvede.

Man skal passe på, at voksefodret ikke kommer i berøring med jorden, så det bliver dårligt på grund af fugten. Når man fodrer med hel hvede, skal der sørges for i stor udstrækning at fodre på jorden. Lav et foderspor inde i volieren, hvor der dagligt fodres med hvede og evt. majs. Det sørger for beskæftigelse til fuglene, at de selv skal finde det på jorden. Majs er det bedste foder til fasaner, men også det dyreste.

UDSÆTNING

Udsætningspladsen kan bruges til kyllinger fra 6 ugers alderen, men 7-8 ugers alderen vil nok være at foretrække, da de er mere hårdføre.

Udsætningen af kyllinger foregår på følgende måde: Man lukker 75-100 kyllinger ind i den lille voliere (4x8m), her går de i 1-2 døgn, hvorpå man lukker op. Sørg for at der bliver 10-15 stk. tilbage i volieren sammen med en af tamkyllingerne. Er der tale om et større parti, udsættes de af flere gange. Det er en fordel at få enten en skrukhøne eller nogle tamkyllinger med, når man udsætter fasaner.

Udsætningen skal foregå mindst en måned før jagttiden på fasanerne begynder (senest den 31. aug.) Den beskrevne udsætningsplads er rimelig at etablere både arbejdsmæssig og økono-misk. Tænk på at forbedre biotopen, er der en mulighed for, at få den stedlige vildt-forvaltningskonsulent ud og se på terrænet, og komme med råd og vejledning, samt få tildelt nogle vildtplanter med tilskud.

DIVERSE SKRÆMMEMIDLER

Man må sørge for, at der ikke kommer angreb af rovdyr på pladsen de første tre-fire uger. Det gælder både ræve, grævlinge, mårer, hunde og katte. Forskellige skræmmemidler kan bruges. Afværgeforanstaltninger skal være bragt i orden, inden faskanekyllingerne sættes ud.

En gammel metode består i at rydde en stribe på et par meters bredde rundt om hele pladsen i en afstand af 20- 25 meter fra de yderste bure. I denne stribe placeres en snor på pinde ca. 30 cm. over jorden. Med en meters mellemrum binder man papirlapper eller staniolstrimler fast på snoren. En voksen ræv vil normalt ikke passere denne forhindring, men virkningen over for hund og kat er for ringe. En bedre løsning er derfor at opsætte et elhegn med tre-fire tråde rundt om udsætningspladsen. Den nederste tråd skal sidde ca. 10 cm over jorden, og afstanden mellem de andre tråde skal være ca. 20 cm. Et sådant hegn med stærk strømeffekt, som f.eks. Poda hegn, kan stort set holde alt løbende rovvildt borte fra kyllingepladsen.

Som et ekstra skræmmemiddel kan man efter nogen tid ophænge et par papirsække på stedet. En transistorradio indstillet på en station, som sender musik hele natten, kan også skræmme rovdyr væk. Andre skræmmemidler er påsmøring af den meget ildelugtende hjortetakolie, ophængning af blinklygter, eller neonrør som er tilkoblet det elektriske hegn. Man kan også lave en indhegning af trådvæv med en strømførende tråd forneden og foroven. Ulempen er blot, at rovfugle har let ved at tage kyllingerne, når de løber langs med trådvævet. Rovfugle, specielt duehøge, kan blive et problem, hvis de vænner sig til at gå på de opdrættede fasaner. Rovfugle er totalfredet. Det er derfor vigtigt at pladsen er valgt sådan, at der er tilstrækkeligt skjul for de udsatte fugle.

UDSÆTNING AF AGERHØNS

TERRÆNVURDERING

På samme måde som ved udsætning af fasaner foretages først en vurdering af, om terrænet egner sig til udsætning af agerhøns. Et godt terræn for agerhøns består af ikke for store marker med vekslende afgrøder, levende hegn, små remiser og udyrkede arealer. Det er nødvendigt at råde over et areal af en vis størrelse, hvis ikke alle de udsatte agerhøns skal forsvinde bort fra terrænet.

FÆLLES AGERHØNSEJAGT

Det kunne måske være en god ide, om naboer slog sig sammen og drev fælles agerhønsjagt. Det er jo heller ikke alle, som har hunde til denne jagtform. Selve udsætningen af agerhøns er meget enkel og kræver kun lidt tid.

KVALITETSKRAV

Hvad enten agerhønsene stammer fra eget opdræt eller er købt hos en opdrætter, skal kvalitetskravene være opfyldt. Fuglene skal være sunde, de skal være voksne, mindst 90 dage gamle, og de skal veje ca. 300 gr. før de udsættes i naturen. Fjerdragten skal være helt i orden, og agerhønsene skal i en periode have gået i store flyvevolierer, dels for at flyvemusklerne kan blive optrænet, dels for at agerhønsene har vænnet sig til vejrliget. Samtidig vil de i denne periode vænne sig til at æde grønt og korn direkte på jorden.

UDSÆTNINGSPLADS

Agerhøns kan udsættes mange steder: i nyplantninger, i skrub, i kanten af moser eller roemark, evt. med tilgrænsende levende hegn. Ved udsætning i græs skal der helst være buskads i nærheden, så agerhønsene kan søge beskyttelse mod rovfugleangreb. Sæt aldrig for mange agerhøns ud på samme sted. En flok størrelse på 18-20 høns vil være passende.

FODERSKÆRM

Det vil altid være en fordel at placere en foderskærm på udsætningspladsen, bl.a. med henblik på vinterfodring.

KLARGØRING AF UDSÆTNINGSPLADS

Dagen før udsætningen placeres udsætningsburet på udsætningspladsen. Der anbringes foder og vand både i og uden for buret, og der lægges hvede under den opstillede foderskærm. Rundt omkring pladsen ophænges nogle papirsække for at holde rævene væk.

UDSÆTNINGEN

På selve udsætningsdagen skal det helst være tørvejr. Det er bedst at udsætte agerhønsene først på formiddagen, så de kan nå at orientere sig og falde til ro inden aften. Når man kommer til udsætningspladsen, tager man fire-fem agerhøns og sætter dem i buret. Kassen med de øvrige fugle sætter man på jorden, så udgangshullet peger ind under en busk, et træ eller nogle roeblade. Man åbner forsigtigt lemmen, går hurtigt væk og kommer først tilbage næste dag. Agerhønsene vil nu stille og roligt forlade kassen og søge ud i terrænet. Skulle nogle af dem begynde at flyve eller bevæge sig for langt væk, vil de blive "kaldt" tilbage af hønsene i buret. Fuglene udenfor finder hurtigt det udlagte foder. Efter ca. fem dage er agerhønsene knyttet til stedet, og så kan de sidste i buret slippes løs. En uges tid senere kan buret og papirsækkene fjernes fra pladsen. Den udsatte agerhønsflokk vil nu føle sig hjemme på stedet.

VINTERFODRING

Man bør blive ved at fodre under foderskærmen hele vinteren. Falder der meget sne, vil det være godt at køre med en sneplov på f.eks. vintersædmarker, men helst tæt ved levende hegn, hvor agerhønsene kan søge dækning for rovfugle. De grønne blade på markerne er agerhønsenes vigtigste føde om vinteren.

ROVVILDTREGULERING

Rovvildtregulering har ofte form af almindelig jagt, f.eks. ræve- og kragejagt. Jo mere aktivt denne jagt udøves sæsonen igennem, jo gunstigere bliver naturligvis også byttedyrenes livsbetingelser. I forbindelse med rovvildtregulering kan også nævnes fældefangst. Fangst af krager og skader kan stadig praktiseres overalt på ejendommen. Fangst af pattedyr blev i praksis forbudt ved jagtlovsrevisionen i 1983. Pelsdyr som er vildt i henhold til lov om mark- og vejfred (mink), må dog overalt på ejendommen fanges hele året. I følge bekendtgørelse om regulering af skadevoldende vildt §4 stk.1 og §12 stk.2, står følgende: I og ved beboelses-ejendomme samt hermed i forbindelse stående udhus, på gårdspladser og møddingspladser, i indhegnede haver, i umiddelbar nærhed af indhegninger med fjerkræ, herunder fasaner, agerhøns og andefugle, samt på pelsdyrfarme, må ræv, husmår, ilder, vaskebjørn og mårhund fanges og skydes hele året.

Med hensyn til rovfugle er det i dag totalt forbudt at skyde eller fange dem fra en udsætningsplads, man må i stedet forsøge at holde dem væk ved hjælp, at forskellige skræmmemetoder, det kan være alt fra "skræmme mænd"- over flagrende sække - oppustelige

dukker m. v., men en ting er vigtigt for alle disse midler, at står de på samme sted i flere dage vænner rovfuglene sig hurtigt til dem, så de skal flyttes hver dag.

FOREBYGGELSE

Den gamle devise med, at forebyggelse er bedre en helbredelse, gælder også ved udsætning af vildt. Dette skal forstås på den måde, at man bruger enhver tænkelig metode til at skræmme rovvildtet væk fra udsætningspladsen. Især de første par uger efter udsætningen, er det meget vigtigt for både fasaner, agerhøns og ænder, at de ikke skræmmes væk af rovvildt. Jo længere tid fuglene kan være uforstyrret af rovvildt, jo større chance er der for at de vil blive i området.

For fasankyllingers vedkommende er det især, indtil de har lært at sove i træerne, at man skal passe på rovdyr. Med hensyn til rovfugleangreb, er det især vigtigt at man vælger en udsætningsplads med god dækning. Kan man undgå høje træer i umiddelbar nærhed af udsætningspladsen, er dette at foretrække, da rovfuglene ynder disse træer som udkikspost.

Majsfodermarker anlagt i forbindelse med en fasanudsætningsplads, er den bedste måde at forebygge rovfugleangreb på, da rovfuglene har svært ved at slå kyllingerne mellem kraftig udviklede majsplanter.

Ligeledes er majsene fantastisk gode til at holde på fuglene. Fodermarkål er også velegnet til at holde på fasanerne, men kan kun etableres i et par år på samme sted, derefter vil den ikke trives godt længere. En anden afgrøde der, også yder god dækning, er jordskokker, det er en kartoffellignende plante, men er i familie med solskikken, det er en flerårig afgrøde.